Місто шуміло й хвилювалось, кипіло й реготало. Життя виштовхувало вдень на вулиці його тисячі, десятки тисяч людей, котрі заклопотано бігали, метушились, щось думали, обмірковували, сміялись, плакали, сподівались і, нарешті, помирали,— все це іноді тут же на вулиці, а здебільшого під залізними дахами кам’яних мурів, що самі ж і утворили собі, аби ховатись на ніч для спочинку й кохання. Тих, що, знесилені і виснажені хоробами і турботами, конали, якнайшвидше забивали в дерев’яний футляр, кидали в землю, а життя вигонило на опорожнене після них місце десятки нових людей, котрих родило кохання під залізними дахами кам’яних мурів.

Ці люди, як і їх батьки, починали сновигати по вулицях міста, забували про те, що волею сліпого випадку родились, не думали про те, що так само помруть, і в шаленій метушні їли, пили, творили культуру, поглибшували науку, будували собі нові мури, кували нові кайдани; жилава ж і костиста рука буття без жалю й радощів шпурляла їх на їхніми ж руками зроблене каміння, проти їх повертала їхню ж науку, здобутками їхньої ж культури виснажувала їх, а вони все так само заклопотано бігали по вулицях міста, сміялись, плакали, сподівались і покірно врешті йшли на страту.

Тимошеві, що сидів уже три роки на розі двух рухливих і людних вулиць велетенського міста, більш ніж кому б іншому видко було цю скажену метушню людей, але вона не цікавила і не обходила його. Йому цікавий був тільки той мент, коли хтось спинявся біля його, встромляв руку в кишеню й, добувши звідтіль якийсь гріш, кидав йому в простягнену шапку. Тоді Тиміш швиденько ховав монету глибше в кишеню, бо залишати її на виду, здавалося йому, було небезпечно: ще хтось подумає, що в його вже є гроші, і не дасть нічого.

Три роки минуло, коли Тимошеві потяг одтяв ногу й пошарпав обличчя, і він, калікою ставши, без жодного вагання постановив іти прохати у людей допомоги, бо був переконаний, що люди повинні йому допомагати.

Випустили його з шпиталю в один з вівторків саме надвечір. Страшенно чудно і незвично було почувати замість ноги дерев’яну колодку; костур так муляв під пахвою, що бажалось геть одкинути його й почати ходить вільно і швидко, як колись. Але це вже було цілком неможливо, і, затаївши в собі почуття прикрості, образи і легенької злості, Тиміш пошкандибав по вулиці.

Назустріч йому йшло двоє людей; Тиміш подумав, що нічого довго зволікати і треба зараз же зробити першу спробу. До того ж ще Тиміш чогось був певний, що ці люди конче дадуть йому грошей, і в глибині душі він навіть надіявся, що вони дадуть багато... може, цілого карбованця. Ця надія захопила його, і він з легким серцем пішов просто на тих людей.

— Дайте... каліці.

Він трохи зупинився перед словом "каліці", бо неприємно було так про себе казати. Ті двоє людей, захоплені балачкою, не розчули його слів, але по вигляду Тимоша догадались, чого саме він від них бажає; один, нижчий і тонший, посунув руку в кишеню і почав там щось шукати.

"Дасть, дасть і багато дасть",— думав радісно Тиміш, і приємні струмки забігали по його тілу. Професія старця здалася йому тоді веселою, легкою й безтурботною.

Менший чоловічок, певно, знайшов би що-небудь для Тимоша в своїй кишені, якби вищий не взяв його за руку й не сказав:

— Кинь нарешті свою сентиментальність! Принципово нічого не давай старцям. Хай держава піклується сама про їх і дає їм притулок.

Менший винувато озирнувся по боках, пробубонів щось під ніс і потьопав далі.

Тиміш багато дечого не зрозумів із слів високої людини. Тільки два слова: "Не давай" пекучою образою вдарили його, і він, не тямлячи себе від обурення, міцно стиснув у руці костур і кинув навздогін:

— Падлюка!

Високий вмент спинився і, повернувшись, попростував до Тимоша; цей, не рухаючись, стояв на місці, трохи похилившись наперед, напружений і рішучий. За високим похапцем підстрибував малий і, винувато прохаючи, казав:

— Кинь! Чи варто звертати увагу... та я кажу... Ну, ходім-бо...

Але високий наблизився до самого Тимоша і несподівано вдарив його по щоці; одходячи, гукнув йому:

— Так вас, мерзоту, треба вчити!

Тиміш похитнувся. Рот його вмент наповнився слиною, губи засіпались, і злість, гірка, неосяжна й бурхлива, враз вдарила йому в груди. Бризкаючи слиною, він рвонувся вперед, щоб наздогнати образника, вдарити його, провалити йому голову костуром і роздерти його пополовині, але колодка посковзнулась на каміннях, і Тиміш важко упав на бік.

— Падлюко... стерво... — хрипів він, силкуючись підвестись на ноги.

Десь із садка наввипередки неслись згуки музики. Легеньким туманом стелились вони по землі, а жвавий вітерець хутко підхоплював їх, підіймав догори і розносив скрізь понад містом.

— Проклятий, чорт проклятий,— шепотів Тиміш, дибаючи по вулиці.

Після цього Тиміш ніколи не дякував за допомогу, ніколи не обіцяв молитись за офірника пану Богу, не пророкував гарного, веселого й щасливого життя. Він просто брав гроші, не дивлячись навіть на людину, котра їх давала, своїми чорними, рухливими, занадто неспокійними очима.

І до тих, що давали йому гроші, і до тих, що дивились на нього, але минали, прибираючи на себе здебільшого замислений вигляд, Тиміш ставився однаково: з тупою злістю. Він навіть ніколи не прохав, не простягав руки, а просто сидів на камінці, витягнувши перед собою ноги, з котрих одна була одрізана по коліно.

Багацько людей кидало шаги на протязі трьох років у його полатану шапчину; не було можливості запам’ятати їх обличчя, але була одна особа, котру Тиміш чекав кожного ранку з злісним, трошки насмішкуватим презирством.

Це була старенька бабуся, що кожного ранку ходила до церкви, спираючись на ключку, і неодмінно кидала Тимошеві дві копійки.

— Молись же за мене Христу-Спасу і святим його, божий чоловіче... Ох, гріхи мої тяжкі... Молись за рабу божу Катерину...

Так казала вона кожного ранку, неодмінно кидаючи Тимошеві дві копійки. Потім бабуся з повільним зітханням помаленьку простувала далі, дзьобаючи ключкою по камінних плитках пішоходу.

А "божий чоловік" думав, ховаючи гроші в кишеню:

— Иш, чортова баба! За дві копійки, та ще й молися за неї... А не діждеш, стара коцюбо!

При цьому обличчя його кривилось, і з-під розтулених губ блискали на мент зуби — плескуваті й пощерблені. То Тиміш посміхався.

Так, мабуть, з рік бабуся акуратно приносила свої дві копійки і цим внесла деяку постійність у бюджет Тимоша. Ці дві копійки він нарешті звик рахувати своїм заробітним minimum-ом.

Ранком Тиміш вряди-годи поглядав у той бік, звідкіль звичайно з’являлась бабуся, і коли забачить було її згорблену маленьку постать, що дибала, похитуючись наперед, немов хотіла щось склювати,— він кривився, показував проїдені зуби і думав:

"О, вже старе бадилля несе свої багацтва..."

Одного дня бабусі не стало. Коли й в наступні три дні вона не з’явилась, Тиміш прийшов до висновку, що вона "подохла", і був у той день роздратований і злий більш, ніж звичайно.

"Ну, нехай би ще прожила років зо два! А то вхопила її таки чортяка..."

Цілісінький день просиджував Тиміш не рухаючись на одному місці, але ніколи не бувало йому нудно або тоскно. Він споглядав на ту широку хвилю людей, що невпинно, немов заведена машина, котилась коло його ніг з галасом, сміхом, криком і журбою. Хвиля та розбивалась на течії, знову зливалась, знову котилась, крутилась і, як дрібні бризки, вилітали з неї люди кудись убік, а нерухомі будинки з похмурою мовчазністю ховали їх за своїми стінами.

Неначе величезний гад повз по землі, повз кудись далеко, обвивався круг світу залізним кільцем, вертався назад, проковтував у своє несите, жадібне черево нових людей і знову повз — неосяжний, безкрайній і невблаганний, як воля. Він шарудів своєю шкурою по землі, брянчав своїм панциром, зачіпаючись за перепони, та все повз, нездоланний і потужний.

А Тиміш дивився. Байдуже дивився, як у череві гада творилось кохання, як спокійно пожирав він повних сили людей і вмент сповивав їх гидкою слиззю свого шлунка, робив їх безсилими і м’якими.

Коли ж гад плювався, Тиміш зручно підхоплював в шапку той плювок і ховав швиденько в кишеню. Обличчя його, поросле густим чорним волоссям, кривилось, очі починали бігати, немов шукаючи, куди можна сховатись, а злість підлазила до горлянки і якось раптом стискувала її.

Коли ніч вилазила із-за обрію і розповзалась по місту, Тиміш підводився, трохи постоїть було, вигинаючи ногу, що задубла й заніміла від довгого сидіння, брав милицю під пахву і йшов додому.

Людська хвиля, що вдень бурхливо клекотіла й стогнала, тепер розбивалась об кам’яні груди задумливих будинків, залізала до їх всередину й затаювалась там. Тільки поодинокі постаті, ставши сірими від облудливої пітьми, маленькими краплинками ще котились по вулиці. Деколи хтось вищий, упертий і суворий з жорстокістю бога з’єднував дві краплинки в одну, з презирством шпурляв їх під захист каміння і заліза та з лютою радістю чекав, поки не визирнуть вони обережно з-під захистка і не покотяться хапливо кожна в свій бік — виснажені й огидні, як мухи.

Все, чого вдень не було чутно, тепер виявлялось і лізло в вічі, користуючись тим, що ніч така журливо тиха й безнадійно-спокійна. З божевільним ляцканням і гуркотом металевих маслаків літали трамваї, заглушуючи ті дивні слова, що ніч хотіла сказати пригніченій землі і сонливим деревам; з упертим нахабством блимали ліхтарі, гадаючи своїми проміннями знайти й обсвітити вічно величне обличчя її; виходили на вулицю жінки, показували під ліхтарями своє жовте, слизьке тіло та нашвидку запродували і себе, і тих людей, що могли б родити.

Ніч же мусила все покривати і все терпіти: вона плакала від цього, плакала так само тужливо спокійно, якою й сама була. Замість слів

чарівних падали її сльози на землю росою,— холодною, як самотність, чистою, як моління, тихою, як сум...

Але Тиміш давно бачив і знав те. Байдуже стукотів він костуром по бруківці і перебирав у кишені мідяки, що зібрав за сьогодні. Мабуть, мало, копійок з десять, не більше... Кепська справа! Не пощастить і шага заховати у свою скриньку.

Взагалі те місце, де сидів Тиміш, було не щедрим на прибутки. За три роки старцювання Тиміш встиг зібрати тільки щось біля п’яти карбованців, і то лише тому, що не курив та не пив горілки. А міняти місце не хотілось — таких рухливих, гомінких та велелюдних вулиць не знайдеш більше.

Тиміш підійшов до далекого крайміста. Тут не було вже бруківки і ступати було м’яко по легкому пилу. Тут не брянчали трамваї, не глузували ліхтарі й не розпродувались на вулиці жінки. Радісно дихала ніч пахощами далекого степу, і з подихами доносився невиразний шум чудових розмов її з землею. Дерев’яні хатки, неохайно і в безладді розкидані серед простору, то тислись одна до одної, немов цілуючись, то розбігались геть, немов ворогуючи між собою.

Старець підійшов до тої, що стояла зовсім самотньо, далеко від інших, і постукав пальцем у вікно, напівзаклеєне папером.

Через мент зсередини хати почувся шелест, і старе костисте обличчя, обсмоктане, як викручена ганчірка, притулилось до попсованої шибки, і неприємно скрипучий голос запитав:

— Хто там?

— Я... — знехотя відповів Тиміш і повернувся, щоб іти до дверей.

В темно-синій далечині видко було йому місто, що світло своїх ліхтарів злило в одну блискучу пляму. Здавалось воно невсипущим оком якогось дивогляду, що розпластався і приник до землі.

Брязнув гаплик, дверина сама собою одхилилась на скошених петлях, і Тиміш вступив у хату. Тут було темніш, ніж надворі, а в ніс вдарив гидкий сморід бруду, людського поту та віддиху.

Він пройшов помацки в куток, одгороджений від решти хатини завісою із драного лахміття, і кинув на дерев’яну лаву, трохи притрушену соломою, свою шапчину.

Стара істота, що відчинила йому двері, поставила тим часом на стіл миску з стравою і поклала шматок хліба. Тиміш пришкандибав і мовчки сів біля столу.

Очі його вже звикли до темряви; до того ж синя ніч прихильно зазирала у вікно і казково сріблила чорні стіни кімнати та брудний стіл, що на два пальці вкритий був лепом. Під поглядами ночі всі речі зробились таємничими, ніби живими та мовчазно-сумовитими.

Тиміш бачив, що стара істота схилилась на край столу й пильно дивиться на нього; на ній накинута була лише одна сорочка, змокріла від поту; сорочка прилипала бабі до тіла і немов навмисно на показ виставляла гострі маслаки її костистого тіла. Крізь пазуху виглядали черстві груди, сухі й зморщені, як старі черевики.

Але Тиміш не звертав на те уваги. Він їв жадібно, поспішаючи, запихаючись і давлячись стравою, бо був голодний — що з того шматка хліба, що брав він з собою ранком і з’їдав опівдні?

Стара істота заворушилась.

— Давай гроші! — зарипіла вона, простягаючи вперед руку тонку, як дріт.

Тиміш налапав у кишені мідяки й висипав на стіл; баба швидко почала їх хапати, немов боялась, що вони зникнуть кудись без сліду. Потім вона підстрибнула до вікна й почала лічити їх.

Ніч зирнула на неї і вмент перетворила її сорочку в темно-сірий, рухливий обрус. Чарівним привидом стояла баба в напівтемних обіймах ночі, навіть здавалось, що вона висить і гойдається в повітрі.

Різко брязкали мідяки в костистих руках привида.

— Одинадцять копійок! — зненацька гукнула вона, і її рипучий голос зробився тонким та пронизуватим. — Вчора дванадцять приніс, а сьогодні вже одинадцять! Ах, ти ж псявіро! Жере, як не лусне, а приносе одинадцять копійок... Он Іван Гайка по п’ятдесят своїй хазяйці приносе! Доки ж ти лайдакувати будеш? Ще й досі прохати як слід не вивчився! У-у, бузівок ненажерний...

Баба поривчасто витягувала вперед руки, а потім знову кидала їх униз, немов заклинаючи. Голос її верещав по хатині та жалібно стукався об стелю. І коли вона припинила свій крик, то страшно було відчувати нерухому тишу, що враз запанувала після галасу.

Тиміш кинув їсти і зирнув на бабу, що вигнулась, подавшись вперед обличчям. Як вона стояла біля вікна, то видно було її закарлючений ніс і очі, запалені бурхливим вогнем зненависті. Власне, видко було тільки одне око, осяяне присмерком ночі, і в такому освітленні баба робилась таємничою і великою.

— І я приносив полтинники іноді,— тихо промовив Тиміш, ніби розмовляючи сам до себе. — Ви все забирали й казали, що мало... Скільки не принеси — все мало...

Він знову взявся за хліб. Але баба аж кинулась від його слів, випросталась, ще більшою і ще страшнішою зробилась. Знову задзвенів її голос попід стелею і почав битись у вікна; тепер до його прилучались ще нові згуки — чи то кламцання зубів, чи свист гарячої злості.

— А-а, псявіра! — гукала баба.— Ти ще смієш на мене нарікати? Годую, пестю, білизну перу, та ще й нарікання? Ах ти бісів сину! Тільки жерти вмієш, старцюго чортовий!

Вона спинилась на хвилину, перевела дух. Тіло її трусилось, а на йому, як мантія, мотилялась сорочка. Тиміш поклав ложку і байдуже подивився на неї. Побачив, що сорочка їй трохи не досягала колін і з-під неї якось ніби несподівано вилізали ноги.

Баба помітила його байдужий погляд, і він вколов її, як шпичка. Вона зірвалась з місця, марою налетіла на Тимоша, почала швидко хапати з столу страву й тягти до себе.

— Не дам! — аж заходилась з лютості вона. — Не дам, проклятий чортяко! Сиди голодний! Оддай хліб! Оддай, кажу тобі!

А він і не думав боронити хліб. Він встав, повільно пошкандибав до себе за заслону, сів на скриньці коло вікна, що було йому в головах, скинув чобіт і ліг на лаву горілиць. А баба довго ще бурчала і лаялась, шарудячи мисками. Тиміш звик до її сварок і лайок, бо вони траплялись майже кожного вечора.

Він задивився на стелю й спитав:

— Гальки немає?

— Тобі вже повилазило, що питаєш,— гримнула баба, і чути було, як вона вмощується спати.

Тиміш знав, що Галька зараз там, у місті, на розпродажу жінок бігає під ліхтарями, сміється — молода, опасиста і вродлива. А за нею жуками повзуть чоловіки, наготувавши грошей. Знав це, але все-таки спитав, бо чогось здалося йому, що Галька сьогодні не пішла до міста і спить собі в іншому кутку хатини.

Тепер же він заспокоївся, підпер голову рукою і подивився у вікно,— там застигла ніч, повна сонливих мрій.

Постук у вікно вогнем обпік Тимоша, що лежав в напівсні. Він хутко підвівся, тремтячою рукою намацав костура, несподівано впустив його додолу, як голодний звір їжу, схопив його знову і подався відчиняти двері. Тиміш навіть не питав, хто там стукав, бо почував, що то вона, Галька,— опасиста, молода і вродлива.

Одчинивши, він пропустив її повз себе, щоб подивитись, як гнучкою ходою вона пропливе в хату і, може, зачепе його злегенька рукою або плечем.

Стара баба на хвилину прокинулась і, знову засинаючи, тягучим голосом крізь сон запитала:

— Що... там таке?..

— Я,— відповіла тихенько Галька.

Тиміш прийшов у свій куток, спинився коло лави і посміхнувся. І те, що він кожного вечора збирався зробить, як і завше, лякало його, здавалось неможливим і смішним. Кожного вечора він відчиняв Гальці двері, посміхався і лягав спати, не мовивши й слова.

Так і тепер Тиміш ліг і з непереможним хвилюванням почав прислухатись до того, що робила Галька. Ось вона сіла коло столу й їсть... встала вже... пішла до свого ліжка...

"Зараз ляже спати, зараз засне, а я нічого не сказав",— гарячково думав Тиміш, і жах взяв його від того, що кожного вечора він так думав, буде думати й далі, а нічого не скаже.

Якби міг він, то схопив би самого себе, розірвав би на шматки, з прокльонами розтоптав би ногами за цю свою нерішучість. Муки безсилля важкими залізними сокирами рубали йому груди, а в голові шуміли думки, як шалений вихор, що з реготом ламає дерева і з свистом підіймає воду в спокійній річці.

Цей хаос, вогонь і безглузде бажання міцного тіла виштовхнули з душі його слова, повні страшної туги, надії, радості й страждання:

— Галько... йди сюди...

Як тільки вимовлені були вони, Тиміш знесилів, відкинув ліву руку, й вона звисла, як віхоть. Не було в ньому вже страху, стало байдуже, як і завше. Коли ж біля лави з’явилась здивована Галька, він сів і почув в собі свою велику силу — силу упертої злості.

— Сядь, я щось тобі скажу,— владно промовив Тиміш.

Галька здвигнула плечима. Що скоїлось? Хай каже швидше, бо вона дуже спати хоче.

Але все-таки сіла на скриньці біля вікна, бо цікаво було їй почути, що скаже людина, котра, мабуть, з півроку живе з нею в одній хатині, а ще досі не мовила й слова.

Тиміш сперся на костур, щоб зручніше було сидіти, й спитав:

— Ну що, багато сьогодні заробила?

Галька тихенько засміялась і сказала, що заробила добре — два карбованці.

На небо вискочив місяць, зазирнув у вікно і засвітився на Гальчиному обличчі білявенькими іскрами — дрібними й легенькими. Вони розкидались, розсипались на рожевості її лиця, запалювались холодними вогниками на червоних губах, плигали в темряву карих очей, робили їх блискучими й глибокими, як віра.

Полум’я жаги й бажання, що Тиміш довго гасив холодною водою злості й зненависті до людей, загорілося божевільним нестриманим вогнем, і не було вже змоги його вгамувати. Вогонь жер тіло, а воно напружувалось, загартовувалась і витягалось у міцну сталеву струну.

— Ночуй сьогодня зо мною,— пошепки сказав Тиміш, посовуючись по лаві ближче до Гальки.

Та аж остовпіла від несподіванки і образи. Їй, котрій пишні, багаті пани платять по карбованцю й більше іноді,— каліка-старець з подряпаним обличчям сміє отак казати?!

Вона з гніву аж скрикнула:

— Ой, дурний же ти! Та як у тебе язик поганий повернувся? Коханцем моїм забажалось зробитись! Ач, собака покалічена...

Тиміш не чув її, не розумів, і однаково йому було, що б вона не говорила. Вогонь спалив злісну шкаралупу його серця, і з глибин його визволились сховані там чуття та слова. Тиміш почав вимовляти їх тепер, задихуючись, поспішаючись, бо всі вони одразу великим роєм стовпилися у грудях і рвались на волю.

— Вже давно... з того часу, як я побачив тебе... не маю спокою... Рве мене, їсть мене щось... тільки й спокою, коли сиджу там... там гомін і

брязкіт... а як прийду сюди, немає мені ні спокою, ні сон мене не бере... Все думаю про тебе, яка ти вродлива... не можу я, не можу... я мучуся страшенно, не сплю ночами... іноді так буває, що хочеться піти й вбить тебе...

Галька здивовано слухала його, коли Тиміш проказав останні слова, вона аж здригнулась і відсахнулась від вікна. Тому-то обличчя її вмент потемніло, згасли блискучі очі, губи й щоки змарніли, а місячний промінь без найменшого згуку сковзнув у повітрі, впав додолу й завмер там.

Тиміш нахилився вперед і прохав.

Слова прохання важко злітали з його вуст, немов раніш виковував він їх у душі своїй з важкого металу, а тоді вже викидав, і вони, дужі й дзвінкі, лунали по хатині.

— Переночуй зо мною... просю тебе... Один раз... тільки раз... Присягаюсь, що більше не буду прохати... Хіба тобі не все одно з ким? Хіба тобі важко? Більше не буду... піду від вас назавше...

Галька злякалась. Від притиску, з яким він вимовляв кожне слово, від його важкого, глибокого подиху зробилось їй боязно і турботно. Вона підвелася і сказала:

— Дурощі мелеш, й слухати гидко...

Старець побачив, що вона не згоджується і піде зараз геть.

— Чекай! — зашепотів він так, що Галька сіла знову і ще більше перелякалась.

— Якщо хочеш, я поберуся з тобою... звінчаюся... мені ще тридцяти п’яти немає... Я ще молодий.

У Гальки враз зник переляк, і вона засміялась. Засміялась голосно, зневажливо і весело. Вкупі з сміхом одривчасто вилітали слова:

— Ну... кумедний же... який...

Але почувши, що в хатині почала ворушитись баба, вона урвала свій сміх і стала прислухатись. Баба поворушилася й затихла.

Тоді Галька знову засміялась — легенько й безжурно.

Тиміш стулився від її сміху і одкинувся до стінки.

"Не хоче, не хоче",— думав він, і ця думка, як дерево серед степу, самотньо стояла в голові, гостра, як біль.

Потім друга вилізла із сірого мозку, раптом виросла, набрала сили і певності і сердито пожерла першу.

Тиміш запалився новою надією.

— Я заплатю тобі... як всі... Чуєш?

Галька знизнула плечима.

— Добре,— сказала вона.— Я зо всіх беру по карбованцю, а як ти каліка, то давай троячку.

Батогом різонули ці слова душу і серце Тимоша. Він вишкірив зуби, очі його шалено забігали. Потім зненацька мовчки зірвався з місця, мовчки схопив жінку дужими руками і потяг до лави. Галька зойкнула і почала жорстоко одбиватись.

Аж шипіла та била вона старця кулаками по обличчю, штовхала ногами в живіт, вчепилась зубами в його руку, а він тяг її мовчки, уперто й напружено. Їй пощастило влучити Тимоша по носі, і чути було, як хряснуло щось, а він ще з більшою силою здушив її своїми залізними руками; жінка вхопилась за засув біля вікна, але він рвонув її так, що затріщало вікно, і почав валити на лаву.

Блакитнуваті проміння місяця здивовано заворушились, забігали і освітили їх напружені обличчя.

Галька зручно вдарила ногою по Тимошевій колодці, збила її, і Тиміш важко впав на лаву горілиць, потягнувши за собою жінку. І вмент обхопив руками її стан, з’єднав свої руки за її спиною, притиснув до себе її повні груди.

Жінка задихувалась. Вона не могла більше пручатись, тільки в’їлась зубами в Тимошеву щоку і здушила її, як лещатами.

Але Тиміш якось одразу витягнувся, притиснув її ще міцніше, здригнувся всім тілом і з довгим стогнанням безсило розчепив свої руки. Галька схопилась, постояла трохи, одсапуючись, потім взяла костура і почала бити ним нерухомого Тимоша.

— Сволоч... чортяка,— гарчала вона і зосереджено била, пильнуючи влучити по голові.

Тиміш затулив лице руками і лежав мовчки, не ворушачись.

Стара баба на хвилину прокинулась і, знову засипаючи, тягучим голосом крізь сон спитала:

— Що... там таке?..

Серпень, р. 1919, Катеринослав